

Het beste sociaal beleid is een strenger arbeidsmarktbeleid

Column

Peter De Keyzer

Jobs, jobs, jobs. Dat is de rode draad in de al bekende regionale regeerprogramma's. In Wallonië en Brussel dreigt opnieuw een karrenvracht subsidies waarmee de overheid 'jobs creëert'. Dat kunnen we missen als kiespijn. Elke nieuwe job moet ertoe leiden dat de overheid minder uitkeringen betaalt en meer inkomsten krijgt uit sociale bijdragen en belastingen. Een werkloosheidsuitkering vervangen door een even grote subsidie voor wie werkt, is een financiële nuloperatie. 'Meer jobs' moet gaan over 'meer jobs in de privésector'. Alleen die leiden tot lagere overheidsuitgaven, meer -inkomsten en een kleiner begrotingstekort.

De afgelopen twintig jaar hebben we al elfendertig actieplannen en initiatieven gehad om de activiteitsgraad structureel op te krikken. Allemaal zonder veel resultaat. De Belgen blijven de zwaarst belaste werknemers ter wereld. Onze gemiddelde pensioenleeftijd is bij de laagste van Europa. Veel te weinig mensen werken. Tijd voor een kordaat arbeidsmarktbeleid.

Schaf het brugpensioen, de leeftijds-gebonden verloning en het centraal loonoverleg af. België heeft nog altijd zowat de laagste effectieve pensioenleeftijd in Europa. Lonen stijgen vaak met de leeftijd en maken oudere werknemers onbetaalbaar. De verleiding om ze met brugpensioen te sturen is erg groot. Sluit die uitweg en schaf het brugpensioen af. Tegelijkertijd is het centraal loonoverleg een onderdeel van het probleem. Ondanks decennia centraal overleg kampt de Belgische arbeidsmarkt al even lang met dezelfde problemen. Laat bedrijven en sectoren individueel onderhandelen met werknemers in functie van de noden op de arbeidsmarkt, de scholingsgraad of de conjuncturele omstandigheden. Geef individuele bedrijven meer vrijheid om over lonen te onderhandelen.

Verlaag de brutominimumlonen. Ze zijn als een ladder voor sociale promotie waarvan de onderste sporten zijn verwijderd. De kleinste mensen raken die ladder niet eens op. In vergelijking met Nederland, Duitsland of Zweden hebben we veel te weinig jobs voor laaggeschoolden. Lagere brutominimumlonen moeten dat veranderen.

Maak de werkloosheidsuitkeringen eindig. We zijn zowat het enige land ter wereld waar mensen eeuwig kunnen leven van een werkloosheidsuitkering. Laat de uitkering geleidelijk dalen en uiteindelijk verdwijnen. Breid ook de definitie van 'gepast werk' uit. Hoe langer iemand werkloos is, hoe lager zijn eisen mogen zijn voor een job.

In West-Vlaanderen zijn werkgevers zo wanhopig op zoek naar werkkrachten dat ze die in Frankrijk moeten zoeken. Verplicht langdurig werklozen uit bijvoorbeeld Brussel jobs te aanvaarden op plekken waar men op zoek is naar arbeid. Wie dat niet doet, verliest zijn uitkering. Waarom kunnen Fransen wel een uur rijden naar een job in België en werklozen uit Brussel niet?

De reactie op dit soort voorstellen is voorspelbaar: hardvochtig, thatcheriaans en asociaal. Het tegendeel is waar. Wat is er sociaal aan uitkeringen aan mensen die in Nederland of Duitsland perfect aan de slag zouden gaan? Als iets asociaal is, zijn het de overheidstekorten en de lage activiteitsgraad. De tekorten worden in België typisch opgelost met extra belastingen op een al bijzonder zwaar belaste middenklasse. Nog meer belastingen zullen elke bereidheid tot solidariteit ondergraven en welvaart vernietigen. We hebben geen hogere belastingen nodig op de middenklasse. We hebben meer middenklassers nodig. Dat krijgen we door meer mensen aan het werk te zetten.

Ook onze tolerantie voor de erg lage activiteitsgraad is asociaal. In vergelijking met Nederland telt België honderdduizenden mensen die kunnen werken maar dat niet doen. Het geld dat aan die groep besteed wordt, gaat niet naar mensen die het echt nodig hebben. Denk aan gehandicapten, de bijzondere jeugdzorg, de psychiatrie. Een strenger arbeidsmarktbeleid is dan ook een sociaal beleid. Het verlicht de lasten op de zwaarbelaste middenklasse, verschaft meer mensen werk en maakt geld vrij voor de echte noden.

Peter De Keyzer, Managing Partner Growth Inc.